

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2000-323

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiaalipsykologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Pekkarinen, Laura			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Kokonaiskuormitus ja kokemukset työ- ja perherooleissa. Tutkimus sukupuolieroista ja hyvinvointivaikutuksista sairaalahenkilöstöllä			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipsykologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu	Aika-Datum-Month and year 2000-04-19	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 70	
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa selvitettiin, minkälaisia ovat sairaaloissa työskentelevien naisten ja miesten palkallisen ja palkattoman työn kokonaiskuormitukset ja kokemukset perhe- ja työrooleissa. Toiseksi selvitettiin, minkälainen yhteys kokonaiskuormituksella ja kokemuksilla työ- ja perherooleissa on sukupuolten psyykkisiin oireisiin ja tyytyväisyyteen työssä ja vapaa-aikana. Lisäksi tarkasteltiin, muokkaavatko kokemukset rooleissa kokonaiskuormituksen yhteyttä psyykkisiin oireisiin. Työ- ja perherooleja tarkasteltiin rakenteellisen rooliteorian viitekehystä. Roolien nähtiin vaikuttavan myös hyvinvointiin altistaen kantajansa erilaisille ympäristön stressitekijöille sekä rooliristiriitojen kautta. Tutkimusten mukaan työssäkäyvien naisten kokonaiskuormitus on suurempi kuin miesten, minkä on oletettu vaikuttavan naisten hyvinvointiin. Yhä useammin tutkitaan myös sukupuolten kokemuksia perhe- ja työrooleissa. Kokemusten on todettu olevan erilaisia erityisesti perherooleissa, jossa naiset kokevat vastuuta kodinhoidosta enemmän kuin miehet. Työrooleissa naiset taas saavat enemmän sosiaalista tukea. Tutkimusten mukaan naisten hyvinvointiin vaikuttavat sekä työ- että perheroolit, kun miesten hyvinvointi on riippuvainen kokemuksista työssä. Naisilla perheroolin vaatimukset myös vaikuttavat kokemuksiin työrooleissa, mitä on tutkittu työn ja perheen välisenä siirräntänä.</p> <p>Tutkimus on poikkileikkaus. Aineisto kerättiin itsearviointilomakkeella. Tutkimukseen osallistui 1622 perheellistä sairaalatyöntekijää. Tutkittavista 88 % oli naisia, joista 57 % työskenteli sairaanhoitajana ja 38 % avustavassa henkilöstössä. Miehistä useampi (50 %) toimi lääkärinä. Enemmistö miehistä ja naisista eli parisuhteessa. Keskimääräinen lapsiluku oli 2.2. Kokonaiskuormitusta kartoitettiin tunneissa. Kokemuksia perherooleissa kartoitettiin kokemuksella vastuun kantamisesta kotitöistä ja kokemuksilla työrooleissa kokemuksilla työn hallinnasta ja sosiaalisesta tuesta työpaikalla. Vastaajien hyvinvointia kartoitettiin psyykkisten oireiden (GHQ), työ-, ja vapaa-ajan tyytyväisyyden mittareilla. Taustatekijöinä huomioitiin sukupuoli, ammattiasema, ikä, työaikaamuoto, peruskoulutus, siviilisääty ja lasten lukumäärä. Muuttujien välisiä yhteyksiä selvitettiin korrelaatiotarkastelulla ja regressioanalyysillä.</p> <p>Tutkimus osoitti, että sairaalahenkilöstön perhe- ja työrooleissa on sukupuolisidonnaisia eroja. Sukupuolten kokonaiskuormitukset olivat erilaiset. Naiset käyttivät enemmän aikaa kotitöihin ja miehet yli- tai sivutöihin. Sukupuolten kokemukset perhe- ja työrooleissa olivat erilaisia. Erityisesti perherooleissa naiset kokivat kantavansa enemmän vastuuta kuin miehet. Kokemukset työ- ja perherooleissa vaikuttivat psyykkiseen oireiluun enemmän kuin kokonaiskuormitus. Miesten oireet olivat naisia enemmän sidoksissa yksinomaan kokemuksiin työrooleissa, kun taas naisilla sekä kokonaiskuormitus että kokemukset työ- ja perherooleissa olivat yhteydessä psyykkiseen oireiluun. Kokemukset työrooleissa eivät muokanneet kokonaiskuormituksen yhteyttä oireiluun. Naisilla kokemus vastuusta perherooleissa vaikutti tyytyväisyyteen toisin kuin miehillä, joiden tyytyväisyys oli sidoksissa vain kokemuksiin työrooleissa. Tutkimus osoitti, että erityisesti naisten hyvinvoinnin ymmärtäminen vaatii kokonaisvaltaista, eri elämänalueet huomioivaa, lähestymistapaa.</p> <p>Keskeisinä lähteinä olivat mm. Frankenhauserin ym. (1990) tutkimukset kokonaiskuormituksesta sekä Barnettin ja Baruchin (1987; 1985) analyysit kokemuksista työ- ja perherooleissa. Viitekehystenä oli myös työn ja perheen yhteensovittamisen ulkomainen ja kotimainen tutkimus ja teoria.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords henkinen hyvinvointi - perhe - työssäkäynti sukupuolierot - kuormitus - vanhemmuus sukupuoliroolit - perhe-elämä - työ			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			